

Copyright, 1942, by Matica slovenská,
Turčiansky Sv. Martin, Slovakia

Neografia v Turčianskom Sv. Martine

CESTOU

VERŠE

?

Vo sne,
len sneh a nach,
znelas' mi, znela ...
Piesenka biela,
noc hojdala ťa
na kolenách.

Zvonivé škály
sladko sa smialy,
či viem o tom:
raz chcelo sa dať
dievča nájsť,
stajené za plotom.

Viem!
A ty vieš
— jak iný — tiež
že srdce mám!
Však jak ťa ono
osloví,
keď v ňom už kameň surový?

Jednak
ozvať sa skús
a slnka kus
ulom mi — slnka,
nech jar mi vdýchne na pamäť!

Piesenka tichá,
biela,
krehunká,
smiem sa ti ešte privravieť?

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

V PRAŽSKEJ KAVIARNI.

Von ulica rve, cengot tramvají,
dnu svetlá, vir-var očí v turnaji,
a vonia káva — dymu chvoje.
Ja? Na teba si spomínam —
vädnúce, drahé dieťa moje.

Tvárička tvoja — zbledlých ruží nach —
zriem ju mdlú v mäkkých, bielych perinách,
dva vrkoče — dve biele rúčky,
srdiečko čujem rýchlo biť —
a cítim v duši žih horúčky.

Zdá sa mi — voláš. Zrak tvoj v srdce tne
tak vyčítavo, trpko — bolestne,
že miliómom chcem byť voľačím,
a svojim? sebe?? Bože, odpusť,
už nestačím žiť — oh, už nestačím!

Skláňam sa k tebe — ľúbam žhavú skraň.
Spi, duša drahá, ráno zdravšia vstaň!
Ty máš ma rada — mne to tak treba:
neopúšťaj ma, dieťa moje,
veď čo by som si počal bez teba??

DO PAMÄTNÍKA.

Radostná mladost —
vtáčka let,
zrak otvorený
v šíry svet,
rozpätá náruč: —
hej? či — nie?
Bože, kde tá hrud'
spočinie?

Na mladost ja sa
dívam rád,
jak pútnik cez plot
do záhrad...
šťastný, ak chvílka
uhostí:

— Vtáčatko — hej,
vtáčatko — hej,
želám ti šťastia,
radostí!!

TATRY SO ŽELEZNICE.

Mažiar a mažiar,
tlama výš ryje.
Mažiarov, ľudia,
mažiarov —
baterie!

Oblaky dymu
meč ohňa štiepa.
Hra, Bože, hra —
smutná, či
veľkolepá?

Doliny stonú
pod kliatbou starou.
I otec môj tu
nabíjal
do mažiarov.

Však vždy ktos' cudzí
rozradovaný.
Koristou jeho
zlatý hrad.
Našou? Len rany!

Mestečká, viesky
hmla vlhká kryje.
Letíme... lež kam?
Ľudia — hej,
baterie!!

ZEM NA SVITE.

Poliami pahreby —
zem, naša mať,
svit — druh tvoj svieži —
napachtlý beží
ŕa zobjímať.

Červeňou blčí ti
tvár, dmie sa hrud'
sladkými slovy:
svet zrodíš nový,
než deň má zapadnúť!

Svet pravý porodiš!
Tisíci svet
pred tisíc svety...
Hľaď, u nôh je ti
rozbitý hned'!!

V milión úsmevov
máš vteliť sen,
spiť srdcia blahé.
Však v tvojej dráhe
vlá vždy i tieň.

Stáročia ponúknu
len — čo deň dal.
Svety s ich leskom
zahrnieš pieskom,
poletíš v diaľ.

NA CHORÁL BREZNIANSKYCH ZVONOV.

Stá harfu zlatostrunnú
bys' o zem bil,
za mesačného splnu
ju vozvých postavil.

Na zlatých drótoch rýmy
vrú do taju:
plamienky bežia nimi
a dumno spievajú.

O oblohy kov bije
ich jas a kmit.
Akordmi harmónie
sa duša môže spiť.

Zabudnúť na rev zeme,
čo raní hruď,
a zrieť len harfy temä
a zlaté struny čuť.

Znemeli v púšťach vlci,
sní obloha.
V plameni spievajúci
vstúp, duša, pred Boha!!

ULICA.

Hrá sa, hrá
bujará
parádnica.
Keď sa zvečerí
na pery,
líca,
oči —
natrie fárby.
A kto na trotoár kročí,
uzrie ju smavú,
zvodnú a štebotavú,
vykričať z okien,
s krovov — skriň:
Kaviareň, hotel,
bio — tabarín...

— Halo, hej,
kto chceš žiť
a roztančiť sa so mnou,
drobunkou — preohromnou,
rec slovko, a ja nedám koš,
ak máš groš.

Hrá sa, hrá
bujará,
žhavo vznetlá
sype fárby a svetla
k nohám — v duše,
lúbi — kuše,

skučí v džes:
Bolo včera, bude zajtra,
je i dnes!

— L'udia, hej,
sem srdcia vaše,
nech sa hrám! —
I moje letí k výšinám:
len raz sa žije!
Srdce až o kov
 nebies bije
a horiac padá,
 horiac — oh!

Jak to len ide, vie sám Boh
o trapoch duší:
z narudlých nebies k ránu
 prší — prší
hmla mdlá a bledá.

LESK SMÚTKU.

Načo sú vody mútne,
načo sú oči smutné,
načo sú?
Z kvetného kalicha
čo padá slza na kosu??

Na mútnych vlnách
pláva spev,
i závoj vdov,
i nádej diev.
A smutné oči, samý stesk,
majú svoj žiaľ, i matný lesk.

Život je pohár z kryštalu,
bied sto ho brúsi,
a ak ho praskne o skalú,
zmrví ho v kusy.
Črep reže hranou samou,
však skvie sa ohňom fárby
v iskrení tmavých drahokamov.

NA OCEÁNE.

Spať? Kto by spal,
hoc i hviezd kmit
zdá sa ti šelestiť
na vlnách?
Veď stone z hĺb
a duní z diaľ!

Hej, kapitán,
čo skúmaš v trude?
Čo bude —
ó, rec — čo bude?

V salónoch džes
včera i dnes,
vín vôňa — lieň
a náruč žien...

Hej, kapitán,
je hod ten vhod?
Nemyslíš, tu smrť
lodivod??

Ten džes, čo plesá,
neprerve ryk??
Nezarehce sa
Atlantik???

Spať? Kto by spal,
keď vln zve val??

Puť, pane, SOS —
tu pomsta brál!!!
A hučí z hřb
a reve z diaľ...

EX ORIENTE LUX?

Step stone v hmlách,
rekláma blýska,
ohromné toporiská
do kostí rúbu:
jak starú víbu,
hľaď, — kliesnia údy
miliónov!

A reve vzdychov záplava,
a tečie Volga krvavá.

Boh je už mŕtvy, mŕtvy,
nech žije boh
večný a stály:
tajomník tretej
internacionály,
u jeho nôh
čmudiaci komín, traktor,
hučia dni nemé.
Svet nový rodí sa
z napuchlej zeme!

Hej, Lenin, Lenin,
hej, Majakovskij, Jesenin,
čo reve vzdychov záplava?
čo tečie Volga krvavá??!

TEROR.

Nie! —
na úder hrozný,
na výkrik smrteľný
v dusnú diaľ znie.

Nie, skok ten dravý
svet biedny nenapraví!
Na hrobch nevinných šťastie?
Nie! Pomsta rastie!

Svet hľadá seba,
pokoja, chleba,
nie jatky tiel,
bôľ — v tvár čo šľahá:
z vraha — oh, z vraha
nebude nikdy Spasiteľ!
Nie!!

EPIZÓDA.

Noc, spitá krvou,
pred zbledlou lampou mesiaca
sa vykrúca,
sa potáca.

A chvíľka len,
čo zhrčal bubon — zjačal roh,
výš požiar žral,
v ňom horel Boh.

Ópium v očiach
blčalo vášňou velikou,
znel žrecov ryk,
i básnikov.

Boh nový sadol
na trón a zdvihol svoju zbroj:
Magnitogorsk
a Dneprostroj!

A človek — motor,
zázraky staval zvesela.
Však duša — oh,
tá umrela!

Skonala biedne.
Pred zbledlou lampou mesiaca
noc... Vykrúca
sa — potáca!

Jej úškľab mdlým.
Až svitne — uzrú zástupy —
rek vstane, — a
ju pristupí!!

HOMO-GORILA.

Stá štetcov čiara, stá a stá.
Kraj farbami sa rozrastá,
až zjagá sa a rozhorí
i na suchu, i na mori.
A v nekonečnosť rozmerov —
krás rozkvitá sa nádherou
i na klenutí oblohy
ponad svet všedný — úbohý.

Stá a stá dlát sa vnára —
upraviť kameň do oltára,
oteplíť mramor, vliať doň vnady:
radostný život — život mladý.
Ta vzniesť ho k nebu prevysoko,
nech žasne, akže utkvie oko —
nad údolím, kde z diaľnej diali
prúd mútnych bied sa valí — valí.

Stá veršov rytmom žblnkotá,
stá kázní v prázdno života,
a kvetných lúčín na záhony
motýľmi sadnú sladké tóny,
mohutné zvuky mocne bijú,
z neladu tečúc v harmóniu,
vinú sa, hučia, až zem zdýma
do piana i fortissima,
ženú sa vlny — revú vlny
a svet ich kúzla plný — plný.

A jednak na dne údolia
hmly, chladné hmly sa komolia,
a výkrik prerve sladké tóny:
zašomrú stony, skvília stony,
prirútiac dušu mnohú — mnohú!
Krv teplá strieka na oblohu,
pod kúzlom krás — hľa, mohyla...
a prask! A prask!!

Hah, výsmech krás. A výsmech lás:
to štiepa lebky Homo-gorila.

ČO MLČÍŠ?

Hej, zem, zem,
letiacca veky
vo vesmír predaleký,
jaks' trpezlivá!

Po nahých bedrách
vencov sa vinie
na tisíc —
z paliem, jedlí i
z borovíc,
a mokom prs sa
nadája
život i púšte,
i mesta.
I viesku pestia
tie tvoje ruky
u hája.

Hej, zem, zem,
matička rodná,
vysatá do dna,
jaks' trpezlivá!

Ty vidíš mravcov
kopce rást,
i včelí plášť,
a ľudské davy
búrkou vriet,
a rumiť svet,

i stavať svet,
objaviť Boha —
svrhnúť vdol
a topiť jasot
v krv a bôľ,
sovreté päste,
bledosť líc,
zrak vbodlý v supov
s otázkou tupou
nad temnou horou
šibeníc.

A srdce tvoje
nepuká... bôľom
nezhučí,
hoc svieraš všetko to
v náručí.
V kalužiach krvi
a slz tiež —
zahŕňaš stopy
ľudských diel.
A čo zrak videl,
nikomu o tom
nepovieš.

Hej, zem, zem,
mať veľkých dejov,
zločincov, bláznov,
farizejov,
čo mlčíš?? Mlčíš!!

ČLOVEK NASPODKU.

Vždy bols', i budeš
zaznaný:
smev horných z tvojej
pohany.

Krv tvoja vínom,
perlou pot,
proletár, bedár,
sansculott!

Hnev tvoj jak bomba,
ekrazit —
vie mocné svety
rozraziť.

Jedným ich vezmeš,
druhým dáš,
keď ide nový
mesiáš.

Viem, svaly na zvuk
ohlasu
zemou, jak vrecom,
zatrású!

Však sotva svet tvoj
v zárodku,
zas si len, chudák,
naspodku!!

OBEŤ.

Jak ostré kusy skla
sa sype zlosť,
a dúha vytryskla
z nich,
rezavých — bodľavých,
na svete úbohosť.

Kobercom strie sa v diaľ,
most stavia — hľa!
Nik slnka nezbadal,
naň
so všetkých strán
hmla duší zaľahla.

A prúdy svetla tnú —
schytiť krok mdlý
vo výšku závratnú.
Hej —
na zemi úbohej
ktos' leží vybledlý!

ZDVIHNITE ŽIVOT!

Je málo života,
máličko — málo!
Len za hrst' listov ružových,
ich víchrom vzalo.

Len za hrst' lúčov
chvejných v tmách,
len sopár blyskov
na vodách.

Hej, ľudia, ľudia,
na vlnách ciest —
poprajte žiť,
poprajte ješť!

Hej, ľudia, ľudia,
hroziaci mlatom,
svet zdrvíť? Dobre! Lež —
čo na tom??

Hej, ľudia, rvúce
beštie,
jak dáte svetu lásky,
keď vo vás nežije??

Je krátky život,
kratučký — ach!
Ľudia, je pred vami
na kolenách!!

Desne je takto
na svete.
— Zdvihnite život!...
Prv, než tí, i tí,
hladní i syti
pôjdete...

MESIÁŠ.

Je márne dúfať
v požiare noci,
rvať po ovocí
žhavých striel:
ohňa sa nikto
nenajel!

Na zemi bôľ vždy
je s žitím daný.
Rozdáva rany
búrkou psot,
len pre život! Len
pre život!!

Zvaľ chrám, skruš veže,
vytrhni srdce
krvácajúce,
zabi ston —
začuješ v sebe
jeho zvon!

Na hradbách nových
dôb staneš raz mdlý,
ak oči zhliadly
vody čiaš.
Kto dá, ten bude
Mesiáš!

MOČIAR.

Balvanom drsným,
zubatým —
padol som vdol.
Podo mnou močiar divoko
sa rozčľapol.

Hladina — obrus
schalbaný,
flask múlu — pien.
Pokoja zlato rozprsklé
kams' v priehlbeň.

I škrečia vtáky
splašené,
a jačí ďas.
Však beda — na dne najdnejšom
som, a sám zas!

Nado mnou šiaša
ohybné,
kvet vodný, moch.
Kovová tichosť hladiny
v prekliatych snoch.

Tu zem sa musí
pohnúť raz.
vyšustnúť kal —
by smiech sa niesol zo záhrad,
rod z hrobu vstal!!

SPEV BARBARA.

Jak riava z hôr —
k vám vdol sa rútim,
k vám, navyknutým
v salónoch smevy vítať skôr.

Ťažká je viera,
ťažší môj krok:
hrud' nárok sviera
na nárok.

Chcem žiť — mdlú vňať
vám z duše vytrhať,
kus srdca do nej uložiť...
Chcem žiť! Chcem žiť!

Hodvábny svet
váš zrafať na kusy:
bo má sa skviet
len, čo zhníť nemusí!

Prihnem si čaš
a spev môj mdlý fňuk prevýska,
keď v parket váš
sa vboria moje čižmiská!

DREVORUBAČSKÁ.

Rúbem les.
Či ho zrúbem dnes?
Kto neskúsil — neuverí,
jak čert skáče do sekery,
čierny bes!
Či ho zrúbem dnes?

Opále
zraku v zápale.
Ale tuhším oheň v piesni:
dobrý chlap sa vždy prekliesni
k smevu plies.
Či to bude dnes??

Liány
krok môj zodraný.
Márne však sa kol' mňa vinú,
zrúbem pniská na čistinu,
spravím miesto pre rodinu
ešte dnes...
Hohó, starý les!!

BALADA O PSOVI.

S košťalom v pysku stojí na kopci,
olizujúc ho — vtína ostré zuby.
Nepodbá — dolu zúri záplava
a všetko hubí.

S košťalom v pysku sladko, sladko je,
nepočuť výkrik — nezrieť ruky vzpiate.
Čo tam — ak ústa hundrú Otčenáš
na biednej chate?

Čo tam — ak zašpie hrozné preboha??
Košťal' je dobrý — um i srdce chytí.
Na klzkých vlnách tančí biely deň
i mesiac spitý.

Však náhle košťal' — planý ohryzok,
a niet čo ďalej — vôkol smrť len ziera —
des vrhne z okál' v spústy kalných vôd
úbohé zviera!

V zúfaní tiahlo, tiahlo zavyje.
I to psie srdce jednak spomnie na dom.
I v jeho mozgu rozsvieti sa čos',
keď — kape hladom!!

MŮJ POKOJ?

Spanilá srdca môjho dcéra
vymknutá — na dlažbe sa sviera.

Vidím jej zrak. — Ó, pusť ma, vpusť!
Počujem prosby krásnych úst.

A šiel by... Bože, odpusť viny,
veď človek som jak všetci iní...

odomknúť dvere, žiť len jej,
tichunkej, sladkej, spanilej.

Však krok a — bôľom kraj môj zsyčí,
kohosi bijú tisíc bičí.

Kohosi týra tisíc zlôb,
komusi kopú chladný hrob.

Komusi cvendží v priehršť zlato.
A ja sa dívať — dívať na to?

Neskríknuť v tú noc: zbojnič, stoj —
pre teba, drahá? Pre pokoj?!

V náručí spočinúť ti bielom,
keď — kto sa svíja — je mi telom??

Nie, nežiadaj to! Márnym už!
Ak padnúť mám — nuž chcem jak muž!

Tu nič sa viac dnes nevyhúta.
Nespínaj ruky — nebuď krutá!

Až všetko bude hotovo —
potom i náš čas — na slovo.

Dvere sa hnú, a kto dnu vkročí,
zastrie mi aspoň šatkou oči.

STOROKOV.

(K jubileu hymny: Hej, Slováci!...)

Vyšľahol oheň zo zeme,
v nej žítia prasila.
Vybušil plameň z rodných pús:
pieseň sa zrodila,
posvätná, hrdá!

Sto rokov —
šiel rod náš nocou hlbokou.
Sto rokov —
rinčalo do tmy od okov.
Sto rokov —
zažíhal srdcia hymn otrokov:
Hej, Slováci!
Hej, Slovania!!

A ten zvuk,
— hľa, márne bijú — márne rania —
zatne sa tisíc zrakov, tisíc rúk,
krížom sa oráč poznamená,
mať zdvihne decko k nebu — na ramená,
veď blčia Tatry — horia diale
na Vltave jak na Urale,
na Visle, modrom na Jadranu...
Ruky sa tisnú, chlapi vstanú:
Sme Slováci!
Sme Slovania!!

Tu búrka zhrmí divo, besne.
Drak stiahne drapy na zvuk hrdej piesne.
Však mraky visia! Kliatby darom?
Slovan len rabom vie byť – abo otrokárom??

Stá rokov —
má rod ísť nocou hlbokou?
Stá rokov —
má rinčať do tmy od okov??
Stá rokov???

Ó, dosť!

Srdcia žhavo cítia:
rodáci, žime — však i doprajme si žitia,
bo krivdiaci sa krivdám neubránia!!

A ty znej, ty zvuč, hymna zmŕtvychvstania,
tyranom na zmar — na zdar otrokov:
Hej, Slováci!!
Hej, Slovania!!!

ZVON NA RÁZSOCHE.

Bol som zvonom,
ktorý borí
mŕtve ticho
na cintori.

Buchlo srdce
i tam — i tu,
vstali mŕtvi
proti svitu.

Okúpaní
snom a svieži
vystavili
na sto veží.

Na sto veží
tristo zvonov
nasnášali
z cudzích honov.

Bijú srdcia,
tvrdé kyje,
niet v ich piesni
harmónie!

Len sa smejú
našskej troche,
i mne — zvonu
na rázsoche.

No mňa — šepce
čosi v duši —
tristo zvonov
neohluší.

Môj čas ide
mrku v tóni,
spasiteľa,
faraóni!

Márne pnú sa
vaše výše:
zvon sa ešte
rozkolíše.

Búši srdce
ako zrána!
A nech potom
praskne hrana!!

SLUB.

(Venované pamiatke slovenských martýrov — Šuleka
a Holubyho.)

Kedysi — ohne sa zažly,
žeravé ohne na život dusivý, na zlý,
otroci zodvihli hlavy a stískali päste —
odpratať všetko, čo slobode národa v ceste,
za hlahol materskej reči, hodenej na lup,
za nádej duchovných svätýň a otcovských chalúp
spriahlo sa dvoje srdc...

Prepadlo zrade!

Neprišla hodina ešte a dve duše mladé
letely k nebesiam...

Prach hrobu ostal nám, prach len tu dolu,
sklamanie veľkých dní, spomienky trpkého bôľu,
ponadeň šumely roky — ó, roky i zlobné, i slávne,
udrela hodina — zem hľa sa, plápolom vzblčaly hlavne.

— Šulek a Holuby,

— Šulek a Holuby,

vstaňte, hľa, ideme načrieť k vám sily,
jak ste vy mreli — by sme my za svojet aspoň
tak žili!!

— Vstaňte a počujte: pre vaše smrteľné muky
chceme mať svedomie voľné a do práce ochotné ruky,
pre zrak váš, zlomený ukrutným, katanským dielom,
pôjdeme vpriameni rovno za svätým, vysokým cieľom,
a pre tie sinále pery —

bude nám vierou, v čo večne skúšaný slovenský
národ náš verí,

za hlahol materskej reči, nezrelej na lup,
za nádej duchovných svätých a otcovských chalúp...
— Šulek a Holuby,
my dietky tatranskej zeme
pri svetlej pamiatke vašej to — sľubujeme!!!

VERŠ BEZ POÉZIE.

Som zlý, keď bránim svoju krv i kosť,
zlý kňaz a tajov božských znateľ,
zlý politik, zlý spisovateľ,
zbytočný človek, pozdný hosť.

Kňaz? Má sa modliť k Pánu Bohu,
nemiešať sa, kde svetský krik,
a s prúdom plávať — politik,
sľubovať hrozno s tŕnia — hlohu!

A literát? Nech slúcha zvukov zun
z ďalekých miest, hoc s rudých polí,
len nie to, prečo kvíli národ v bôli,
bo fádny dnes už o tom brnkot strún!

Pomáda, parfum, náruč teplá — nahá
má nadchnúť k piesni — krv a kal.
Kto by sa dnes už rozplakal,
že čiasi päta rodu na krk siaha?

A kto by horlil — kto zval smelo vpred,
keď módou plazíť sa a popol žrať?
Stáť pred kaštieľom u železných vrát
a čakať slušne pozýv na banket??

Som zlý! A ja už takým ostanem:
zlý kňaz a tajov božských znateľ,
zlý politik, zlý spisovateľ —
až sovrie ma raz v náruč rodná zem!

A jednak — rok len pôjde za rokom,
dozrie to, čo má dozrieť na svete.
Rodáci, niekdy azda spomniete,
či bol som zlý?! I — akým prorokom!!

ROBOTNÍCKYM NOVINÁM.

Kedysi tie moje slová
i vám, i vám boli zlaté.
Dnes tu, pravda, doba nová:
kameňom mi odplácate!

Nad vďačnosť, viem, u nás nieto!
Nuž len bite v družnej shode:
preto som vám spieval, preto
o slobode! O slobode!

TÝM — Z A NAMI.

Tak nedočkave
volajú,
čo ešte život
neznajú!

Proroci, spasitelia
planétam velia,
oráči, plní síl a túh,
rozorú polia, zorú luh.

— Živote, zrod' sa, zrod',
ovisni plody!
My zveme sveta biedny rod
na slávne hody!

Proroci, spasitelia,
vpred! Váš je čas!!
Čies' ruky vlasy zbielia
a sadnete si
tichunko kdesi
v zapadlé lesy
vedľa nás!!

NA HRADSKEJ.

I vystúpiť sa? Prečo nie,
keď šírou cestou autá hrčia,
a chlapani túlia na lone
milienky, sovrúc do náručia?

I pokynúť im? Čo na tom,
keď za sny bleskom do diaľ ženú?
Na úvratí stať — obratom
si hájiť káru roztrasenú?

Spokojne prijať bryzg i prach,
i vyzývavosť hrdých mašlí?
Však si tí chlapani na autách
stroj ani maše nevynašli!

A jedna cesta, jeden súd,
jak jedno slnko rudo zhára:
na vody sadne mlkvy kľud
a stane auto, stane kára!

A dotiaľ? Ak hruď zaplesá,
však ťažko vyčuť rozmar zeme!
Praskne to? Kára zíde sa!
A zas sa spolu povezieme!!

V JESENI.

Hej, chladne tá zem v chvíli
a teplý prúd vln odteká,
a sotvaže sme žili,
už život volá zďaleka.

Drôt, motor, mrakodrapy,
ohromné heslá, divý shon?
Ak nik ťa neoblapi,
sirotou si ver' napokon!

Hukoce svet? Nech hučí
a zvoní mysle veleba!
Čo trvá? Zvieš v náručí
duše, čo žije pre teba!

Sladko sa chvíľa vpiše
i do srdca, i do dlane...
A keď smrť ukolíše,
len to ti z žitia ostane!

NA ZVÁNE.

Zván — ľadu zván
v špinavých pazúroch
prúdu,
a na ňom, hľad,
srdcia si hudú.
Dvoje srdc.

A na tom zvané
pohľady — skrížené
meče,
a vtaté nechty.
Krv zpod nich tečie.
Teplá krv!

Na perách pien:
— Jest! — Ba niet na svete
Boha!!
Schechce sa prúd
a zloba z neho zrie
mnohá.
Čierna, ach!

Prúd, šelma šelm,
hrá sa, kým druh druha
dusí.
Však ryk a — hej!
zván ľadu na márne
kusy.

Uh!!

Kamenie päsť.
Oblohou ženú sa
mraky.

A reve z hlb:
život je taký!
Oh, taký!!

POSLEDNÝ HOST.

— Váš tanec, madam, márný je,
i opoj džesu:
mdlo nohy nesú —
mdlo!
Už popol v srdci. — Ochladlo!
Chuť nezamlanie.
Ostáva iba hlúpe umieranie.

— Hej, džigolo... hej, džigolo,
je prázdno tu, jak nebolo,
a zmíka nôta nasladlá,
zem ako šelma vyhladla,
i rve, a soptí divo shon,
čo rúti sa,
juj, rúti sa —
podrúzgať bubon, saxofon,
vyhádzat mäkké sedadlá...

A jednak, madam, tančte len,
hoc k pocte — mrúcim k pocte.
Cupocte, hej, — cupocte, hej,
za noci mdlej, snáď poslednej
po srdci starom
opätkov párom —
divokým požiarom
cupocte!!

INVALID.

V chvíľu, keď zavítal som na svet —
zem iste víchor rval:
môj život — ako víchor, čo tne
nechtami v steny brál.

S ružami rána poihrať sa,
vykúpať v rumeni...
ja nebol by dbal ľahnúť k žriedlam,
z nich radosť pramení.

A nebol by dbal v kraje svetla,
kde vôňa omamná...
No víchor húdol svoju nôtu
a hrom bil vedľa mňa.

Vzdor dravý ozval sa mi v duši —
veliké, sväté — nie!
Ak bili ma, ja nebežal som,
lež sbieral kamenie.

Za pasy šiel som s Bohom svojim,
so svetom — so sebou.
Po skáli nohy skrvavil som
a spálil pahrebou.

Boj ešte hrmí — úder perie
a ešte nie som — kvit!
Až budem — prejdem v tíše raja,
ja, starý invalid.

V KAMEŇOLOME.

Starosť je ako list na liste složený,
jeden z nich svliekneš a druhý už vyzerá,
vrství sa v duši jak v usadlom kamení.
Posledný slúpi čas pod múrom cintera.

Na listoch vpísaný život tvoj — život môj,
na jednom veľa a na druhom pramálo.
Tu krv ho pečatí, tam značí zaschlý znoj
i čo sa dosiahlo, aj čo sa nedalo.

Tých listov ešte pár — z vrstvy len úlomy,
Čo v žilkách? Života rozmarné posunky??
Starosť — ach, starosť! — A jednako ľúto mi,
že list, ten posledný, ostane čistunký!!

MŌJ DEŇ.

Raz azda pôjdem tiež tou dlažbou
mramorovou,
v jej bielom zrkadle sa zmihá ten môj tieň,
a lustre z kryštalu, a lustre z drahých kovov
mi svetla sosypú so stĺpov v priehlbeň.

To bude veľký deň najväčších vyrovnaní,
keď pred svätyňou sa pňom bútlym sosutím,
a výkrik odporu viac srdce neporaní,
a spev môj ozve sa pod šírym klenutím.

Na stá hláv pochopí, že bol som
vierožvestom,
čo s žitím bije sa a žiť sa nechystá,
a cesta mojich snov jak najmä pre mňa
trestom,
tá cesta sklamaní, tá cesta trnistá!

Raz čas môj zavolá, i — zahrnie ma slovy,
zas bude všetkých, zas — tá hlava znavená!
Ja pod kríž prostunký si ľahnem ku otcovi...
a budem rád — ó, rád, až zmlkne ozvena!!

NECH NIKTO NEZBADÁ!

Ružové obláčky boly, a nieto ich.
Zhasly ich úsmevy, ulietly — ulietly
do diaľok bezodných.

I mračno, ako noc, rozťal blesk na dvoje.
Doznel i desný rev, zamĺkol — skamenel,
a vôkol ticho je.

Pod šedou oblohou čierny vták kolotá.
Srdce sa nechveje: dosť bolo márnej hry!
Dosť bolo života!!

V dvorane hučí džes — smyslov vrie paráda.
Najkrajšie odísť? — Nech nikto sa neobzrie!
Nech nikto nezbadá!!

MAŤ ŽEHNÁ...

Z diaľ ideš, z diaľ,
kde vzals', čo život dal,
keď doma neprial — leda biedy.
Z diaľ ideš — nemý — naposledy:
stroj hučí... hučí... hrčia kolá...
Hoj, Kukučine,
Mať volá — volá!

Čuješ? To slovenský je diel,
ten hlas ti neraz k duši znel,
rval srdce, čo vždy túhou hynie,
či na Brači, či v Argentíne.
A dnes bys' nečul? Trpkosť dáka?
Hoj, Kukučine,
Mať čaká — čaká!

Slovičko čaká — slovko, drahý,
na vyschlé pery trochu vlahy.
Radosti dosť — i žalôb v stínu
a nehneš hlavy zpod vavrínu,
kol' teba rod, jak krdle vtače...
Hoj, Kukučine,
Mať plače — plače!!

Inak som chcela — ale čo ja??
— Nuž prišliels' jednak? V zátiš boja?
Poď v náruč, zastriem hôr ťa chvojím,
a budeš mojím, večne mojím:
spi sladko, duša uhnetená!!
Hoj, Kukučine,
Zem slovenská ti žehná — žehná!!!

Tíš.

Hôr svojich pod tmavým vencom
prijmi ma, prosím,
pútnikom bosým,
som utečencom!

Poznal som šelmy znamenie
života na stoke,
i tvoje pleso zelené,
tajomné, hlboké.

Letely hlavy ilúz'í,
láskané toľkokrát:
videl som — zbledlý od hrôzy —
ľudí sa sobliekať!

Trieskaly heslá v tlku žíl
pri horkom kalichu.
A ja som dravo zatúžil
po tichu!... Po tichu!!

Úsmev hrá tvojich vôd na dne,
z nich zrieť len teba —
a kúsok neba —
ak srdce vpadne.

POSLEDNÁ ZNÁMOSTĎ.

Keď všetci opustia — prídeš ty,
ako tieň zvečera,
hodvábnym pohľadom nevesty
zrak tvoj ma premerá.

Na kameň zatvrdnú objemy,
bôľ zmäkne na zamet.
Pocítim iba — jak dobre mi
tak s tebou osamieť.

Vták tvoj as' ozve sa so strechy,
do noci zakvíli.
Uvidíš prejsť moje úspechy,
i moje omyly.

Srdce ti položím do dlaní
a hlavu do lona.
S pohľadom na diaľnom svitaní
duch môj púť dokoná.

Keď všetci opustia — prídeš ty...
V čarovnom prelude
skvitne svet najkrajších povestí.
Teba tam — nebude!

Zem ťažko stúpa na srdce,
až hrôza zamrazí,
jak by ti zviera revúce
pustil ktos' s reťazí.

Balvany chladné... chladné sú
na náruč — zobjať hruď.
A hlina ťažká k údesu
pod ňou si uľahnúť.

A jednak pokoj vkročí len
v jej tmavé zákopy,
až za hory kams' zájde deň
a mlk ťa obklopí.

Zdá sa — je mŕtva. Zmarí vše,
čo v srdci lakomom.
A ona život kolíše
každučkým atomom.

Hrdá je v svojej rozlohe,
však skromná, sladká mať.
S ňou, plemä moje úbohé,
musíš sa vyrovnať.

MATKIN VZKAZ.

Básnici,
vy vtáci poletaví,
vráťte sa z hmlistých diaľ,
vráťte sa!
Dnes mať k vám vraví:

Nebesá
sa halia nachu v plášť.
Nad krajom vašim rodným
spieva svit
a srdcia mladnú pod ním.

Vytušiť
už zeme sladký plod.
Vráťte sa s Montparnasu,
i z Moskvy,
viet vychutnávač — sansculott!

Do času
čias kúzlom očarí,
huk kladiva, čo rúca svet...
a stačí
i havajskej vzdych kytary.

Oráči
však u nás v poli sú
a piesne treba v nebesá.
Vráťte sa
ku matke, deti,
poeti!!

PIESEŇ.

Keď ja idem po doline, hoc hneď sám,
len nech búrnej vo víchrici neklesám,
riava v svojom hneve — tá ma neureve,
nepokorí čelo, zdvihlé k nebesám.

Márne čaká šelma na skok za chvojím,
stisnem zuby — nikoho sa nebojím.
A kto po mne? I ja viem sa lapiť kyja
a dôjsť cestou s žitia zvestou ku svojim.

Či to anjel a či vodca čiernych čiat,
jestli kričí — môže sa i ukričať:
svit mi v duši horí, kráčam v svetla mori,
mám dosť ohňa, nemusím si požičať!

Blesk ma srazí? Srdce blkom splápolá.
Zrudnú žiarou končiare hôr dokola.
Pohľad nebies zvodný rodnú zem oplodní.
tvrdí chlapi vzrastú z môjho popola!